

31.5.2021

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lausuntopyyntö 4.5.2021

Ympäristöministeriön lausunto luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi liikenteen automaation edistämisestä

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa liikenteen automaation edistämistä koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen luonnoksesta. Ympäristöministeriö kommentoi asiaa liikenteen ympäristövaikutusten, alueidenkäytön ja elinympäristön näkökulmista.

Liikenteen automaatioon liittyvistä tavoitteista

Periaatepäätösluonnoksen luvussa 2 on tunnistettu automaation mahdollisuuksia ja riskejä liikenteessä. Ympäristöministeriö katsoo, että mahdollisuuksien toteutumisen edistämiseksi ja riskien toteutumisen välttämiseksi automaatiokehitykseen on syytä ottaa aktiivinen ote. Oikein toteutettuna liikenteen automaation edistäminen tukee liikennejärjestelmän ja alueiden käytön ympäristöllistä ja taloudellista kestävyyttä. Riskinä kuitenkin on, kuten luonnoksessa on todettu, liikenteen ja ajoneuvojen määrän lisääntyminen. Tämä ei ole toivottava kehitysuunta, ottaen huomioon mm. fossiilittoman liikenteen tiekartassa asetetut liikennesuoritteiden kehitykseen liittyvät tavoitteet. Lisäksi, vaikka automaattinen liikenne hyödyntäisikin pääasiassa vaihtoehtoisia, ei-fossiilisia käyttövoimia, tieliikenne aiheuttaa muitakin haitallisia ympäristövaikutuksia kuin kasvihuonekaasupäästöjä.

Luvussa 3 esitetyssä visiossa korostuvat liikenneturvallisuus sekä kestävyys lähinnä päästötavoitteiden kautta. Ympäristöministeriön mielestä visiossa olisi hyvä näkyä myös liikennesuoritteiden kasvun taittamisen tavoite, joka sisältyy mm. fossiilittoman liikenteen tiekarttaan sekä liikenteen automaation toteuttaminen siten, että se vähentää liikenteestä luontoon ja elinympäristöön kohdistuvia haittoja.

Kaikkien liikennemuotojen osalta automaatiokehityksessä tulisi tavoitella mm. onnettomuuksista aiheutuvien ympäristöriskien vähentämistä.

Toimenpiteet

Ympäristöministeriö kannattaa periaatepäätöksen luonnoksessa hahmoteltua toimintatapaa, jonka mukaan automaatiokehitystä ja sen tulevaisuudennäkymiä seurataan aktiivisesti, pidetään yllä ajantasaista tilannekuvaa ja edetään tutkimuksen, kokeilujen ja pilottien kautta. Huolellinen vaikutusten arviointi ja sen menetelmien kehittäminen on tärkeää.

Tieliikenteen osalta ensi vaiheessa tarkastelun kohteena ovat moottoritiet, jotka liikenneympäristönä ovat helpommin automaation käyttöönottoon soveltuvia kuin esim. taajamien katuverkko. Rakennettu ympäristö uusiutuu hitaasti, ja sen suunnittelussa on runsaasti yhteen sovitettavia intressejä, joista liikenne on vain yksi. Tulevaisuutta ja tätä yhteensovittamistehtävää varten on parannettava tietopohjaa automaattisen liikenteen vaatimuksista liikkumisympäristölle myös kaupunkimaisemman ympäristön osalta. Tässä voidaan edetä mm. kokeilujen kautta.

Luonnoksen kohdan 6.1 toimenpiteissä mainitaan "valmistautuminen liikenteen automaation tarvitsemiin toimiin mm. yhteiskuntasuunnittelussa". Jos tällä on haluttu tarkoittaa kaavoitusta ja muuta alueidenkäyttöön liittyvää suunnittelua, olisi oikeampi termi yhdyskuntasuunnittelu.

Periaatepäätöksen vaikutusten arviointi

Ympäristöministeriö kiinnittää huomiota siihen, että periaatepäätösluonnokseen ei sisälly arvioita sen vaikutuksista muutoin kuin rahoitustarpeiden osalta. Kuten tekstissä on todettu, yksityiskohtaisten vaikutusarvioiden esittäminen automaatioon liittyvistä toimenpiteistä vaatii vielä monilta osin menetelmien kehittämistä ja laajempaa tietopohjaa. Tästä huolimatta periaatepäätöksessä esitetyn toimenpidetkokonaisuuden vaikutuksista olisi syytä esittää jonkinlainen yleispiirteinen arvio.

Kansliapäällikkö

Juhani Damski

Ympäristöneuvos

Petteri Katajisto